

Dinsdag 15 oktober 1918 – ochtendeditie

Van de Zeeuws-Vlaamse grens wordt gemeld:

De Duitse overheid in Antwerpen schijnt voornemens te zijn, om de daar in dokken liggende Duitse en Oostenrijkse zeeboten naar Nederland te laten vertrekken. De Duitse Lloydboot Main zou reeds een bemanning hebben gemonsterd.

Berlijn, 14 oktober. Officieel avondbericht. In Vlaanderen heeft de vijand op een breed front tussen Diksmuide en de Leie aangevallen. Wij vingen de stoot op.

Londen, 14 oktober. Reuter verneemt: de Britse, Franse en Belgische troepen zijn een grote aanval in de richting van Kortrijk begonnen. De beweging loopt uitstekend van stapel.

Reeds is te Londen bekend geworden, dat de geallieerden Roeselare hebben ingenomen en achter zich gelaten.

Londen, 14 oktober. Reuters correspondent bij het Britse leger seinde vanochtend: Vanochtend bij het grauwen van de dag heeft het tweede leger der Britten in België de slag ingezet. Het had daarbij de medewerking der sterke geallieerde strijdkrachten, die daartussen en de IJzer aan de slag zijn. Het front van onze aanval strekt zich van de Leie bij Wervik tot Sint-Pieter aan de weg Roeselare-Menen uit.

We mogen veilig aannemen, dat de Duitsers verwachtten, dat generaal Plumer zou toeslaan, ofschoon in dit stuk niet zoveel mannen aan het front staan als tussen Kamerijk en St. Quentin, is het buiten twijfel, of de vijand heeft alles tewerkgesteld, voor zover zijn verminderende hulpmiddelen hem dat veroorloven, om zijn bedreigd front te versterken. Gelukkig is het weer ons mee geweest en ook het terrein is gunstig. De vijand heeft een openingsspervuur erg tam

beantwoord. Dit komt ten eerste, doordat de Duitsers in deze streek een heleboel kanonnen hebben verloren en dan, omdat ze de artillerie, zelfs ten koste van de infanterie, proberen te sparen.

Tegen 8 uur 's ochtends waren we gemiddeld over 3 km gevorderd en waren er ongeveer 600 gevangenen achterwaarts gevoerd, terwijl er nog meer zouden volgen. De Belgen weerden zich uitstekend. Op dat ogenblik hadden ze de weg van Rollegem naar Kapelle genomen en waren ze die van Roeselare naar Ledegem in de buurt van De Aap overgestoken. De "hazewinden" werken met het beste gevolg mee, maar geen tanks. De slag loopt goed voor ons en kan zich weer tot een van die grote successen ontwikkelen, waaraan we gewoon zijn geraakt. Terwijl ons tweede leger zijn grote naam prachtig gestand doet, zullen onze bondgenoten de slag noordwaarts uitbreidend, een voornaam deel in de resultaten hebben. Het schijnt niet overdreven om te voorspellen, dat een dikke buit een deel van de vruchten der overwinning zal blijken.

Londen, 14 oktober. Reuter verneemt: De nieuwe aanval in Vlaanderen is op een front van 30 km tot nu toe tussen de 3 en 5 km opgeschoten. Tot dusver namen we drieduizend gevangenen.

Londen, 14 oktober. Reuter verneemt vanmiddag: Om 2 uur liep de linie in Vlaanderen pal ten noorden van Diksmuide, terwijl Kortemark binnen onze linie ligt, dan ten oosten van Roeselare naar ongeveer een mijl oostelijk St.-Eloois-Winkel, vlak ten oosten van Moorseele en ongeveer 500 m ten noordwesten van Menen. De tegenstand van de vijand was ten zuiden van Roeselare erg slapjes, maar heel krachtig in de richting van Tielt, ten noordoosten van Roeselare. De uitwerking van de opmars zowel op de Duitse bezetting van de Belgische kust, die nu ernstig gevaar loopt als op de uitspringende fronthoek bij Rijsel, die nog sneller van het noorden uit wordt aangevallen, laat zich geducht gelden en zal ongetwijfeld ingrijpend

zijn. Het Britse tweede leger en de Franse krijgsmacht opereerden onder leiding van het Belgische hoofdkwartier. De vloot werkte mee door een bombardement in de richting van Oostende.

Londen, 14 oktober. Reuters bijzondere correspondent bij het Britse leger seint: de Britse vooruitgang in Vlaanderen had hedenmiddag vroeg een maximum diepte van 8 km en een gemiddelde diepte van 5 km bereikt. De Britten hebben 1200 gevangenen gemaakt en elf kanonnen bemachtigd.

De Belgen veroverden St.-Eloois-Winkel en Bosmolen en staan op minder dan 2 km ten westen van Izegem. De Belgen hebben verscheidene duizenden gevangenen gemaakt en enige complete batterijen ingenomen. Om 1 uur waren Zandhoek, Wijnendale, het station van Kortemark en Handzame in handen der geallieerden.

Londen, 14 oktober. Volgens niet bevestigde berichten is een Britse monitor rechtstreeks op de ingang van de haven van Oostende afgestevend en heeft de vijandelijke stellingen krachtig gebombardeerd.

Vluchtelingen uit Noord-Frankrijk en België.

Indien er vluchtelingen in ons land komen, zijn voor de opnemings ook aangewezen het militaire kamp Vlasakkers te Amersfoort en het interneringskamp te Zeist.

Om te kunnen voorzien in de eerste behoeften aan levensmiddelen voor de verwachte vluchtelingen, werken de meelfabrieken in Den Bosch dag en nacht met volle kracht. De voorraden worden onmiddellijk met wagonladingen verzonden naar de plaatsen, welke de regering heeft aangewezen.

Duitse bladen over het Duitse antwoord.

Keulen, 14 oktober. De Kölnische Volkszeitung zegt naar aanleiding van het antwoord op Wilson's nota: Duitsland zal waarschijnlijk Brussel als plaats voor vredesonderhandelingen voorstellen. De Belgische regering zal dadelijk naar België terugkeren en het Belgische leger met haar.

Wij zullen de bezette gebieden ontruimen voor zover de omstandigheden dat mogelijk maken, natuurlijk in de veronderstelling, dat Wilson ook van Frankrijk de ontruiming van bezet Duits gebied verlangt. Dat spreekt eigenlijk van zelf, dit eist zowel de goede trouw als de rechtvaardigheid.

In het Belgisch dagblad keert L. du Castillon zich tegen het streven om de Belgische neutraliteit na de oorlog te herstellen. Hij schrijft: de Belgische regering heeft reeds in 1915 alle gedachte aan herstel van de opgedrongen onzijdigheid laten varen. In haar nota van 24 december 1917 aan de paus heeft zij gezegd, dat België onvoorwaardelijk politiek, economisch en militair onafhankelijk moet zijn. Die onafhankelijkheid mag niet ingekrompen worden. Voor een goede verstaander beduidt dit, dat de regering gekant is tegen de verplichtende en bestendige neutraliteit, een neutraliteit die ons heeft gebonden, zonder ons de vrede te waarborgen. België wil volkomen vrij en onafhankelijk zijn, zoals alle andere naties. Het wil het recht bezitten om bondgenootschappen te sluiten of op te zeggen, op politiek, militair en economisch gebied. De toekomst van het land zal voortaan rusten op de wijsheid en de soevereine wil van de natie, alsmede op het gemeenschappelijk belang van Europa, wiens belang een vrij sterk België eist.

België kan geen nieuwe waarborg en bescherming van een neutraliteit aannemen, omdat het gebleken is, dat die waarborg en bescherming feitelijk niet bestond. Na de schending van België's grond was ons land inderdaad aan eigen krachten overgeleverd.

Slechts twee maanden na het uitbreken van de oorlog werd het Belgisch leger door enkele Britse brigades te Antwerpen gesteund.

Wij, Belgen, kunnen ons niet meer blootstellen aan de onverhoedse schending en overrompeling enerzijds en aan laattijdige hulp anderzijds. Zijn wij op eigen krachten aangewezen, dan hebben we ook de tijd om ons uit te rusten en elke inval het hoofd te bieden of te keren in de volheid van onze weerkracht.

Ontwikkelingsavonden in het Belgische leger.

Hoe de strijd ook woedt, hoe de uitslag ook zij van de thans zich afspelende gebeurtenissen, vast is, dat het Belgische leger nog deze winter te velde zal staan. Ook werden er reeds maatregelen getroffen om van deze dagen, die de soldaten naar binnen jagen, gebruik te maken voor de ontwikkeling der IJzerjongens. Het plan is om lezingen in te richten over Vlaamse en Nederlandse bouw-, sier- en schilderkunst; niet minder dan 300 kunstavonden zouden op het front en op de achterlinie worden ingericht. Reproducties en platen heeft men nodig; en boeken over kunstgeschiedenis.

De geldmiddelen zijn echter beperkt; zonder steun of hulp van buiten kan aan het plan geen gevolg worden gegeven. Wie wil zijn reproducties van Vlaamse of Nederlandse kunst (schilder-, sier- en bouwkunst) afstaan of enige van zijn boeken, die daarover handelen? Auteurs en uitgevers, heeft u nergens meer een presentexemplaar liggen? Of wie stuurt ons een gift in geld om het nodige materiaal te laten aankopen?

Laten de vele Nederlandse bewonderaars van het Belgische heldenlegertje hun giften sturen aan ons secretariaat, Rijn- en Schiekade 27, of aan onze penningmeester, de heer Th. J. van Heereveld, Rijn- en Schiekade 113, Leiden.

Doe het dadelijk, om het niet te vergeten.

Het programma comité S. K. V. H. voor de vak- en wetenschappelijke boekerij ten dienste van het Belgische veldleger,

De voorzitter
Mr. A. De Groeve

Dinsdag 15 oktober 1918 – avondeditie

Het tweede antwoord van Wilson.

Washington, 14 oktober. De staatssecretaris heeft hedenmiddag de volgende nota gepubliceerd, die was overhandigd aan de Zwitserse zaakgelastigde, die tijdelijk belast is met de waarneming der Duitse belangen in de Verenigde Staten:

Departement van staat, 14 oktober 1918.

Mijnheer,

In antwoord op de mededeling van de Duitse regering, van 12 dezer, welke u mij heden heeft overhandigd, heb ik de eer u te verzoeken, het volgende antwoord over te brengen:

"De onvoorwaardelijke aanneming, door de huidige Duitse regering en door een grote meerderheid van de Duitse Rijksdag, van de voorwaarden, door de president der Verenigde Staten gesteld in zijn boodschap aan het Congres van de Verenigde Staten op 8 januari 1918 en in zijn latere toespraken, maakt dat de president zich gerechtigd acht tot het afleggen van een openhartige en directe verklaring over zijn besluit, betreffende de mededelingen van de Duitse regering, gedateerd van 5 en 12 oktober 1918.

Het moet duidelijk worden begrepen, dat de voortgang der ontruiming en de voorwaarden voor een wapenstilstand zaken zijn, die moeten worden overgelaten aan het oordeel en de raad van de militaire adviseurs der Amerikaanse regering en van die der geallieerde regeringen; en de president acht het zijn plicht, te verklaren, dat geen schikking kan worden aanvaard door de Amerikaanse regering, welke geen volkomen bevredigende zekerheid en waarborgen biedt voor de instandhouding der huidige militaire overmacht van de Amerikaanse en geallieerde legers te velde.

De president vertrouwt, dat hij veilig mag aannemen dat dit ook het oordeel en besluit der geallieerde regeringen zal zijn. De president voelt, dat het ook zijn plicht is, hieraan toe te voegen, dat noch de regering der Verenigde Staten, noch hijzelf geheel zeker zijn, dat de regeringen, waarmee de regering van de Verenigde Staten geassocieerd is, er in toestemmen, de wapenstilstand te overwegen zolang de gewapende strijdkrachten van Duitsland voortgaan de onwettige en onmenselijke praktijken toe te passen waarin ze nog volharden.

Op het ogenblik zelf, dat de Duitse regering zich tot de Amerikaanse regering wendt met vredesvoorstellen, houden haar duikboten zich bezig met het in de grond boren van passagiersschepen op zee, en niet enkel van de schepen, maar zelfs van de boten, waarin hun passagiers en bemanningen in veiligheid trachten te geraken; en in hun huidige gedwongen ontruiming van Vlaanderen en Frankrijk volgen de Duitse legers een tactiek van brooddronken vernieling, welke steeds is beschouwd geweest als in rechtstreekse schending te zijn met de regels en de gebruiken van het beschaafd oorlog voeren.

Steden en dorpen worden, zo al niet vernield, beroofd van alles wat ze bevatten. Dit geldt niet alleen voor wat er in de steden en de

dorpen zelf is, doch ook dikwijls voor de inwoners zelf. Van de naties, die tegen Duitsland verbonden zijn, kan men niet verwachten, dat zij erin zullen toestemmen de wapens te doen rusten zolang er daden van onmenselijkheid, plundering en verwoesting worden verricht, die ze met afschuw en met ontstelde harten gadeslaan.

Ten einde geen mogelijkheid van misverstand te laten bestaan is het noodzakelijk, dat de president zeer ernstig de aandacht der regering van Duitsland vestigt op de bewoordingen en de duidelijke bedoeling van één der vredesvoorwaarden welke de Duitse regering thans heeft aangenomen. Deze voorwaarde is vervat in de boodschap, welke de president op 4 juli jongstleden op Mount Vernon heeft gegeven. Ze luidt als volgt:

"De vernietiging van iedere willekeurige macht, waar ter wereld ook, welke op eigen gelegenheid in het geheim en volgens haar eigen verkiezing de wereldvrede kan verstoren; en zo deze thans niet kan worden vernietigd dan moet ze tenminste tot feitelijke onmacht worden gedoemd." De macht, die tot nu toe de Duitse natie heeft beheerst, is er een van de aard zoals hier omschreven. Het staat ter keuze van de Duitse natie daarin verandering te brengen. De zoeven aangehaalde woorden van de president vormen een natuurlijke voorwaarde welke aan de vrede moet voorafgaan, indien de vrede door het optreden van het Duitse volk zelf wil tot stand komen. De president voelt zich verplicht te zeggen, dat de gehele vredesactie volgens zijn mening zal afhangen van de beslistheid en het bevredigende karakter der waarborgen die ten opzichte van dit fundamentele punt kunnen worden gegeven. Het is noodzakelijk, dat de tegen Duitsland geassocieerde regeringen voor alles zullen weten, met wie zij onderhandelen. De president zal een afzonderlijk antwoord doen toekomen aan de koninklijke en keizerlijke regering van Oostenrijk-Hongarije.

Was getekend Robert Lansing."

Londen, 14 oktober. Officieel: De Engelsen hebben vanochtend een aanval gedaan in de richting van Kortrijk. Ze namen belangrijke dorpen en bereikten de noordelijke buitenwijken van Menen.

De Belgen en Fransen namen ook veel belangrijke dorpen.

Het gehele aantal gevangenen gaat drieduizend man te boven. Er werden zes volledige batterijen met bespanningen genomen.

De geallieerde vliegers bestookten vijandelijke concentraties en treinen met bommen en beschoten met machinegeweren de infanterie.

De Britse monitors hielpen mee.

Men meldt talrijke branden achter de Duitse linies.

Londen, 14 oktober. Officieel Belgisch bericht: Vanochtend om half zes hebben Belgische troepen, in nauwe samenwerking met de Fransen, aangevallen op een front van ruim 20 km tussen het kanaal van Handzame en de weg Roeselare-Menen, waarbij zij de tegenstand van de vijand braken en op het gehele front aanmerkelijk vorderingen maakten.

Ze bevrijdden de dorpen Handzame, Kortemark, Geite, Sint-Jozef, Hooglede, Beveren, Rumbeke, Beitem, Oekene en Sint-Eloois-Winkel.

Tegen 12 uur 's middags veroverden de Fransen de stad Roeselare stormenderhand.

Meer naar het oosten rukten de Belgen ruim 10 km op, waarbij ze Izegem innamen en de buitenwijken van Lendeledere bereikten en tal van burgers bevrijdden.

De vorderingen van de Belgen wisselen tussen 4 en 10 km.

De geallieerde vliegers verrichtten zeer nuttig werk.

Reeds zijn zesduizend gevangenen geteld, waarvan de helft door de Fransen en de andere helft door de Belgen genomen is. Voorts zijn zes volledige batterijen, een aantal nog niet getelde kanonnen en een aanmerkelijke verdere buit veroverd.

De vijand had branden gesticht te Roeselare, Kortemark, Hoogledere en Gits en te Roeselare ook een aantal ontploffingen veroorzaakt.

Londen, 14 oktober. Officieel avondbericht van het Vlaamse front (volledig): de Vlaamse groep van de legers onder bevel van de koning der Belgen heeft vanochtend om 5 u 35 een aanval gedaan.

Het tweede Britse leger rukte ongeveer 7 km op in de richting van Kortrijk, de belangrijke dorpen Rollegem-Kapelle, Ledegem en Moorseele werden ingenomen en de noordelijke buitenwijken van Menen werden bereikt.

Het Belgische leger rukte ongeveer 8 km op in de richting van Ingelmunster en Torhout en nam de dorpen Rumbeke, Sint-Eloois-Winkel, Oekene, Izegem, Kortemark en Handzame.

Het Franse leger viel met de Belgische troepen op beide flanken aan en bezette de plateaus van Geite, Hoogledere en Gitsberg alsmede de dorpen Beveren, Hoogledere, Geite, Sint-Jozef en de stad Roeselare.

Het aantal gevangenen dat tot dusver geteld is, overtreft de 3300 voor de Belgen, 2500 voor de Fransen, 2200 voor de Engelsen.

Het juiste aantal kanonnen dat genomen is, is nog niet bekend. Zes volledige batterijen met hun bespanningen zijn genomen.

De Britse, Belgische en Franse vliegers speelden een grote rol in de slag, daar ze vijandelijke concentraties en treinen in beweging met bommen bestookten en op de vijandelijke infanterie met machinegeweren schoten.

Bij het vallen van de avond liep de linie over Pereboom (ten noordwesten van Kortemark), de westelijke rand van Gits, verder over Gitsberg, Beveren, Izegem, westrand van Gullegem, noordwestrand van Wevelgem en de buitenwijken van Menen.

Er worden tal van branden achter de Duitse linies gemeld, met name te Lichtervelde, bij Menen en Tielt.

Berlijn, 15 oktober. Officieel: legergroep Rupprecht: in Vlaanderen heeft de vijand zijn aanvallen op een breed front tussen Zarren en de Leie hervat. Het gelukte hem tot voorbij onze voorste stelling door te dringen. Tegen de middag kwam de strijd tot staan op de linie Kortemark tot ten oosten van Roeselare, dat na harde strijd de vijand in handen viel, – ten zuidwesten van Izegem – ten noordoosten van Menen. In Menen en Wervik hebben wij ons tegen sterke aanvallen gehandhaafd. Pogingen van de vijand om bij Komen de Leie over te steken zijn verijdeld.

Bij nieuwe aanvallen, die 's namiddags loskwamen zijn Handzame en Kortemark verloren gegaan. Sterke aanvallen met tanks aan weerskanten van Gits zijn mislukt. Tussen Izegem en Menen heeft de vijand 's middags nog slechts weinig terrein kunnen winnen.

Londen, 14 oktober. Het voornaamste kenmerk van de gevechten van vanochtend, zo seint de heer Gibbs, is de kracht, waarmee de vijand in de laatste gevechten zijn frontlinie verdedigde. Toch

gebruikte hij voor de bezetting daarvan slechts geringe strijdkrachten.

Toen hij onze aanval zag aankomen, werden er versterkingen naar voren gezonden. De manschappen hadden instructie zich tot de dood te verdedigen. De Duitsers gaven staaltjes van grote onverschrokkenheid. Op het noordelijk deel van ons front liepen mannen met machinegeweren door ons spervuur heen, om de onzen in het open veld te bestoken. De eerste Beierse reservedivisie strijd tussen Egem en Kezelberg met grote moed. Een bataljon, dat deze divisie ter hulp kwam, had de tweede linie aan de spoorweg Roeselare-Menen moeten bezetten. Maar onze mannen waren hen te vlug af en waren er het eerst. Eerst na de krachtige tegenstand in de eerste linie te hebben overwonnen, konden onze troepen, nu heel wat makkelijker, optrekken naar de Heule in de buurt van Kortrijk. Hier kwamen ze te staan tegenover de rivier, slechts 11 voet breed, maar door de Duitsers als een verdedigingslinie ingericht.

Op enige andere plekken vochten de Duitsers niet goed, en één van hun officieren zegde: wat kunnen we verwachten van troepen, die een wapenstilstand in het vooruitzicht menen te hebben?

Een Duitse officier, die keurig gekleed was, kwam naar ons toe, zeggende, dat hij alvast zijn vredeskostuum had aangetrokken.

De Belgische neutraliteit.

Men schrijft ons:

In verband met het stuk "België vrij", verschenen in het avondblad van de N. R. C. van 12 oktober, is het niet van belang ontbloomt er op te wijzen, dat de Belgische regering, hoewel ze er blijkbaar zeer veel prijs op stelt de neutraliteit van het land niet op te heffen zolang de oorlogstoestand duurt, toch reeds een verklaring heeft afgelegd,

waaruit haar vaste wil blijkt de opgelegde neutraliteit in de toekomst niet meer te aanvaarden.

Ze heeft zich namelijk duidelijk laten verstaan in haar bekende nota van 24 december 1917 aan de paus, waarin ze haar voornaamste eisen voor de vrede stelde. Onder die eisen was ook: volledige onafhankelijkheid voor België, op staatkundig, militair en economisch gebied, zonder de minste voorwaarde, zonder het minste voorbehoud.

Deze woorden zijn slechts voor één uitlegging vatbaar: geen opgelegde en blijvende onzijdigheid meer, die België in zijn handelingen belemmert zonder daarom aan het land de vrede te verzekeren; maar volle vrijheid van handelen, zonder toezicht, volle recht om, naargelang de omstandigheden, zijn betrekkingen met de overige landen te regelen naar eigen goeddunken, en om, in tijden van gevaar, de nodige maatregelen tot eigen verdediging te treffen en het meest gewenste verbond met anderen te sluiten.

Hiertoe moet de Belgische regering gekomen zijn, na de woordbreuk van 1914, die bijna onverhoeds de overweldiging in het land bracht.

België vrij en neutraal.

(Ingezonden)

De kwestie van de Belgische neutraliteit in de Nieuwe Rotterdammer van zaterdagavond behandeld door de heer Leo van Puyvelde, is niet uitsluitend een Belgische kwestie: de behandeling ervan raakt ook Nederlandse belangen en dit evenzeer in streng juridische als in historisch politieke zin. De neutralisatie van België immers betekent enerzijds het vervallen van een traktaat dat ook een Nederlands-Belgisch traktaat is, en anderzijds het scheppen van geheel nieuwe internationale verhoudingen aan Nederlands zuidelijke grens. Het is

echter mijn taak niet om in een Hollands blad Hollands belangen te bespreken.

Ik wil er dan ook maar alleen op wijzen dat de heer van Puyvelde het zeer ten onrechte doet voorkomen alsof alle Belgen zouden gekant zijn tegen een in stand houden der gewaarborgde onzijdigheid.

Dit is inderdaad beslist onjuist en blijft onjuist, zelfs wanneer men op geheel willekeurige wijze zou weigeren de gematigde activisten, die allen voorstanders zijn van het behoud der Belgische onzijdigheid, voor Belgische staatsburgers te houden. Ja het is zozeer onjuist dat van Puyvelde's artikel zelf deel uitmaakt van een sinds enkele weken geopende perscampagne ... tegen de neutraal gezinden onder de Belgen, die in Frankrijk, Engeland en Nederland verblijven.

Die neutrale gezindheid had zich al voor enige maanden geuit in een merkwaardig memorandum over de zaak der Belgische gegarandeerde onzijdigheid van de hand van een te Londen verblijvend Belgisch staatsman, "Un belge, un bon belge ardemment patriote" volgens de *Indépendance Belge*. De annexionisten voelden het gevaar dat hun geliefde plannen bedreigde. Na de eerste militaire successen der geallieerden werd dan ook alarm geblazen: *La Nation Belge* (vroeger *XXe Siècle*), *Les Nouvelles*, het Belgisch Dagblad trokken allen tegen de neutraliteit en tegen het memorandum waarvan sprake ten strijde. *L'Indépendance* was iets meer gematigd en liet beide partijen aan het woord; de heer Patrice, berucht om zijn niets ontziend "jusqu'au boutisme" ten tijde der conferentie van Stockholm, beweerde dat een België dat nog langer neutraal bleef, geen onafhankelijk België kon zijn; de oud-secretaris van Leopold I daarentegen, Carton de Wiart (niet te verwarren met de huidige minister), drong aan op een kalme beschouwing van het vraagstuk, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de voordelen die

de neutraliteit heeft gehad en in de toekomst wellicht nog zou kunnen hebben.

De heer Leo van Puyvelde had dan ook slechts met recht kunnen zeggen, dat alle annexionistische Belgen tegen het behoud der neutraliteit zijn. Dat wat hij nu beweert te ver gaat, staat vast en wordt onder meer bewezen door het kenschetsende feit, dat de socialistische gemeenteraad van Charleroi, sedert Destrée zijn campagne tegen neutraliteit en voor annexaties aanving, de straat die zijn naam droeg heeft herdoopt. Het blijkt ook uit een artikel, verschenen in het laatste nummer van De Belgische Socialist.

Nadat we het bovenstaande geschreven hadden, vonden we nog in de Nation Belge van oktober een artikel van de heer Rijckman Betz, een der meest gematigden onder de Belgische annexionisten, waaruit duidelijk het verband blijkt tussen het verzet tegen de onzijdigheid en het annexionisme. Onder de titel: "Traités à reviser" wijst Rijckman Betz er op, dat niet alleen de traktaten van Brest Litovsk en Boekarest moeten herzien worden, maar ook het verdrag van 1839. De nadelen van dit verdrag zijn drieërlei: "Eeuwigdurende onzijdigheid, tegen onze eigen wil in opgelegd; pijnlijke afscheuring van gedeelten van ons grondgebied in Limburg en Luxemburg; koppige weigering om de Scheldekwestie logisch te regelen."

Ook het Belgisch Dagblad, dat steeds tegenstander was van de Belgische neutraliteit, sprak reeds in zijn nummer van vrijdagavond van "zekere kwesties", die tussen België en Nederland zouden te regelen zijn.

Leo Picard.

We ontvangen het eerste nummer van een bulletin van de Belgische commissie van koloniale studies in Nederland en haar afdelingen.

Voorzitter van deze commissie is prins Albert de Ligne, gezantschapsraad; ondervoorzitter Leonce du Castillon, publicist en ex-toegevoegd kamerlid; en secretaris-generaal Frans Janssen, onderconsul van België.

In het woord vooraf lezen wij:

"Dit bulletin wordt in ballingschap uitgegeven. Het zal er dienen om alle krachtsinspanningen der Belgen, die belang stellen in koloniale vragen, te groeperen en te laten samenwerken. We zullen gelukkig zijn de belangrijke studies van onze landgenoten en onze Nederlandse vrienden bekend te maken, zij die een koloniaal rijk bezitten, dat de bewondering van de ganse wereld opwekt. We zullen de artikels in de oorspronkelijke taal publiceren.

Belgisch Kongo, zijn inboorlingen, zijn hulpbronnen en overgrote natuurlijke rijkdommen zijn niet genoeg bekend. Men is niet genoeg doordrongen van de waarheid dat onze heerlijke kolonie steeds een grotere uitbreiding neemt. De kolonie wordt meer en meer de verlenging van het moederland. Inderdaad, in Kongo zullen we talrijke producten vinden, die onontbeerlijk zijn voor de economische heropleving van het België na de oorlog.

Het doel van deze bescheiden publicatie is beter onze Afrikaanse bezittingen te leren kennen, hoger het grootse werk van Leopold II te doen schatten en de sympathie van allen voor onze kolonie te verwekken.

Onze poging getuigt van ons onwrikbaar vertrouwen in de toekomst van ons land en zijn koloniën, voor wie Belgen en inboorlingen hun bloed vergoten hebben."

De bijdragen in dit nummer zijn alle in de Franse taal afgedrukt, evenzo de rubriek informations. Alleen het Avant-propos wordt door

een Nederlandse tekst gevolgd, de regels, welke wij zojuist weergaven.

Het bulletin opent met een korte verklaring van Renkin, de minister van koloniën, over de economische waarde van Kongo, Ernest Rosa geeft een beschrijving van de vetten, getrokken uit de oliepalm. Louis Verhaegen schrijft over exportagenten.